

1940:193.

MAJANDUSPSÜHHOLOOGIA.

=====

Majanduspsühholoogia on alles hilisemal ajal leidnud iseseisvat käsitlemist. See algas maailmasõja ajal, siis hakati sõjaväe väljaõpetamise juures kasutama psühholoogiat. Viimasel ajal on ka känduspsühholoogia väga kiiresti arenenud. Igal aastal ilmub majanduspsühholoogia kohta palju raamatuid.

Need vastuväited, mis tähistavad majanduspsühholoogia ebateaduslikkust, on niivõrd olulised, et neile veel tänapäevgi peab tähelepanu omistama. Kui igapäevane inimene vaatab looduslikke nähteid, siis ta peabkonstateerima, et see on nii. Kui ta aga reeglipärasust tahab näha, siis ta loob juba hüpoteesi, ta teeb vaatlusi, võtab appi ka teiste vaatlused ja alles siis luuakse vastav teooria. Kui meie tahame teooriat luua, mis püsiks kaua, siis peame ka paljude asjaoludega arvestama.

Psühholoogilised tegurid on väga tähtsad tööviljakuse tõstmises.

Milline oleks majanduspsühholoogia teaduslik seisukoht teiste teaduste seisukohalt? Millised probleemid käivad tema valdkonda? Mida taotleb maj. psühholoogia?

Majanduspsühholoogia käsitleb inimtegurit. Inimene töötajana ja kaubatarvitajana on väga oluline tundma õppida. Inimtegur on mitte vaid psühhol. vaid ka anatoomiline ja füsioloogiline tegur. Saksamaal ilmub ajakiri "Arbeitspsychologie".

Psühholoogiliste tööde juures tulevad ette muudatused ka füsioloogias. Kogu organismi erksus muutub. Kesksed probleemid psühholoogias pole alati füsioloogias lahendatavad.

Mida taotleb psühholoogia teaduslikust seisukohast?

William Stern'i skeem -psühholoogia asutajaid. Kui võtta psühholoogiat ja hingelisi probleeme, siis peame võtma ühelt poolt hinge olu ja hinge elu. Siin meie ei küsi, kas hinge on, vaid kuidas sünnivad hingelised protsessid?

Hinge olu.

1. Naivne hoiak
2. Kunstiline (kunstipärane)
3. Teaduslik. Filosoofil. psühhol.

Hinge elu.

Psühholoogia empiirilise teadusena.

Mitte psühholoogiat pole meile tarvis, vaid psühholoogiinimest.

Majanduspsühholoogia juure asudes ei saa meie ainult piirduda inimeste masina juures. Töö on väga tähtis tegur, kuid ta ei täida kogu inimest, vaid ainult üht osa. Meie peame arvestama inimesega ka väljaspool oma tööd. Meelelahutused aitavad inimest kompenseerida tema töös, tööd huvitavaks teha. Tihti peame ka juhtima inimest tegevusele, mis aitaks kompenseerida tööd.

Millised suhted on majanduspsühholoogial töö tervishoiuga?

Töö tervishoid annab valgustusnorme ja ka majanduspsühholoogia annab mõningaid valgustusnorme. Majanduspsühholoogiat huvitab, milline valgustus on otstarbekam töö jaoks, töö tervishoid aga vaatab milline valgus on vajalik, et mitte rikkuda töötajate silmi.

Mõningate psühholooge arvates paistab, et siin võiks majanduspsühholoogia olla tervishoiu eelpositsiks. Katsed näitavad, et kui tekivad mingid protsessid, mis hakkavad hävitama organismi, siis kannatavad ka töö funktsioonid. Mingi orgaanilise häire põhjusel töö funktsioonid võiksid näidata langust. Inimese töö kurvid on annormeelsed, mis on juba teatavaks hoiatuseks, et latentsses (nähtamatus) faasis on olemas inimese organismi häire. Siin võime saada hoiatuspunkte, kus mingi arstlik diagnoos veel ei suuda seda selgitada.

Kava majanduspsühholoogia loengute kohta.

1. Alul mõningad üldised andmed psühholoogiast.

1. (Inimtegur, kuidas teda käsitada, analüüsida? Kuidas valida isikute koosseisu? Inimese tundmaõppimise meetodid? Psühhotehnilised katsed, kutsetunustused? Tööoskuse õpetamine. Psühholoogilise geograafia probleem).

2. Tööprotsess. (Tööviljakust mõjustavad tegurid, väsimus ja puhkus, töö monotoonsuse probleem, kuidas vähendada väsimust? Õnnetused ja nende vältimine psühholoogiliselt).

3. Juhtimise psühholoogia.

4. Kaubavahetus. (Müümise psühholoogia, kriiside psühholoogia).

Majanduspsühholoogia arvestamine hakkab muutma kogu meie käitiste struktuuri. Nii kaubanduses suur reklaam tootjate poolt hakkab suurärimehe ülesandeid muutma, tal jääb ainult edasiandmise funktsioon, kuna tootev käitis ise reklaamib juba otse ostjale, tarvitajale.

Ka juhtimise psühholoogia uuemad uurimused toovad käitiseis muutusi esile. Inimteguri käsitlemisega elustatakse ka uuesti inimese tähtsust. Hakatakse püüdnud, et mitte loom, vaid inimene ei pea kohanema masinale, kuid ka masin peab kohandama vastavalt inimese tahtele. Reklaam hooldab manigi kord suggestiooni, kuid see pole iga kord üksioluline. Kaob vaade, et majanduspsühholoogia pole enam üksi inimeste petmine, ärimeeste trikk.

Meie peame tööprotsessi uurima, milliseid omadusi tuleb välja arendada? (Sotsiaalse küpsuse probleem ja teised. Suhtumine töösse muutub, varemajal ajal oli arvamus, et leib, materjal oli pühadus, mida ei võinud raisata. Nüüd tekib arusaamine, et ka inime töö ei või raisata. On ka arusaadav, et liigne energia kokkuhoid pole parim.

Kuidas asuda inimese juure?

Tekivad põhimõtted, printsiibid. Peavad olema põhiteadmised, struktuurid. Inimesed tunduvad sarnased olema, kuid on olemas siiski erinevusi, omapärasusi. Kui tekib raskusi mõne kaasametniku, kaubatarvitajaga. Siin puutub kokku inimese omapäraga, ainelaadiga. Kui arst ravib kedagi, siis ta ei ravi haigust, vaid haiget inimest. Juhtude puhul, kus on ainulaadsusega tegemist, pole teadusega midagi teha, inimese ainulaadsuse mõistmisele tuleb teda püüda aru saada. Sageli peetakse erinevust juhuslikuks. See on üks põhjusi, miks rakenduspsühholoogia pole kasutatav, s.t. teadusega ei saa uurida inimise ainulaadusust. Siin tuleb teadust laiendada, leida seadusparasusi ainulaaduses? Nii me jõuame inimese isiku juure.

Mida mõista inimese isiksuse all?
Definitsioon on 50 ümber. Meid huvitab psühholoogiline definitsioon.

Siin tahetakse näha midagi, mis silmile ja kõrvale pole otse antud. Meie peame oletama mingeid tendentse selle seletuseks, peame otsuma determineerivaid tendentse õ määravalt mõjustavad.

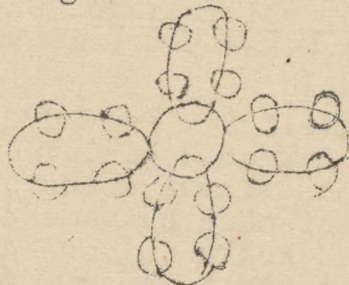
Me peame tegema järeldusi sealt õ see on üks põhiprintsiip.

Väga oluline asjaolu on, et inimese isiksust ei tohi endale ette kujutada nagu omnibust, vaid siin on tegemist organisatsiooniga, s.o. nagu elavorganism, millis kõik liigub.

Organiseerimise vastand on disorganisatsioon. Mida paremini inimene on organiseeritud, selle järele võib oletada tema hilisemat käitumist. Disorganisatsioneerit inimene võib hiljem oma esialgsed harjumused muuta vastupidiseks.

Keegi psühholoog ütleb: mitte l ialdada tervikut. Kuid ka organisatsioon pole püsiv. Ka ametniku kohta antav tunnistus pole püsiv. Inimene areneb kogu all.

Meil tuleb ette ka füüsilisi funktsioone. Inimene on psühhofüüsiline funktsioon. Psühhoterapidid ütlevad teadete defekte esiletuleku puhul tuleb minna arsti juure, kas pole mingit haigust olemas selle põhjuseks?

Mis on inimese peategevus?

Kohanemine olukorrale, valit
sema ümbrust. On inimene
ebakohane, siis on see ras-
ke. Võib olla ta mõnda koh-
ta ei sobi, ei kohane. Kas-
vatuse juures ümbruse mõjud
on nii kujunenud, et ta elus
ei kohane teisega üldse.

Kohanemise ja valitsekuse mõisted on väga tähtsad isiksuse puhul.

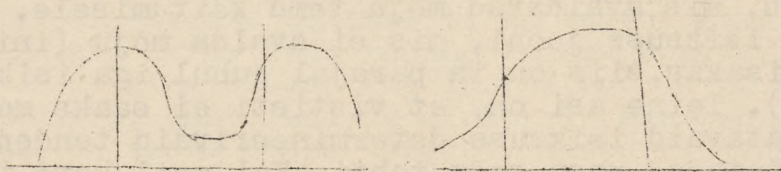
Ekstrakt öeldust, definitsioon. Isiksus on indiviidi psühhofüüsiliste süsteemide dünaamiline organisatsioon, mis määravad tema ainulaadset ko-
hanemist ümbrusele.

Mis vahe on isiksuse ja iseloomu vahel? Ise-loom sisaldab mingit hinnangut, ta on ühenduses tahtejõuga. Puht teaduslikult analüüsidest kons-
tateerime vaid fakti isiksust uurides.

Temperament on tundmuste valdkonda kuuluv. Iga isiksuse kohta võib öelda, ta on temperament nii - ja niisugune. Temperament on tundmuste tekkimise kergus. Temp. tunnete tugevus.

Kuidas meie peame asuma inimese juure, keda me tahame tundma õppida? Kuidas klassifitseerida inimesi, kuid kirjeldada nende omapärasusi? I Ühel juhul meid huvitavad need omadused, mis on sarnased suure inimeste grupi juures. II Teine liik probleeme kerkib siis, kui meil on konkreetne inimene, kellega meil on lahendada erilised probleemid ja kuidas meid huvitab inimese ainulaadsus.

Tahtes öelda midagi lühidalt inimeste kohta, siis meie ütleme, et ta kuulub niisugusesse ja sarnasesse tüüpi (on romantik, tundeinimene, tahtseinimene jne). On siiski puudusi selle tüübesse jagamise juures.

Siin on puudus see, et puhtaid tüüpe leidub vähe, on rohkem tegu segatüübiga. On nii, nagu inimeste kasvu juures, me teame, et on olemas kääbuseid kuid neid on vähe. Samuti leidub hiiglast, kuid ka neid on vähe. Teaduslikud tüübe klassifikatsioonid ütleavad samuti vähe.

Üks vanema aja psühholoog G.W.Allport on rohkem uurinud isiksuse probleemi. Ta on püüdnud eraldada mõisteid, mille abil meie, uurides üksikut konkreetset isikut, palju edasi jõuda ja püüdnud kindlaks määrata neid, mille abil meie saaksime isikut uurida. Me peaksime püüdma kindlaks määrata : milline on tema isiksuse struktuur, mis on tema ideaaliks, millised on tema suhted, millised isiksuse põhijooned.

Vokaalne dispositsioon - kui isikul on selgesti eraldavad põhijooni, see oleks kaks täiesti eraldet asja, on teatud tsentraalne omadused. Näiteks pole ühtki vaimset tööd, mis

oleks absoluutselt vaimne, ühtki füüsilist tööd, millel poleks midagi ühist vaimse tööga.

Need iseloomujooned pole absoluutselt püsivad, nad on muutlikud, nad võivad muutuda mänel kiiremini, teisel aeglasemalt. Muutused on kiiremad nooruses ja murranguajal, kuna vanaduses nad muutuvad aeglasemalt.

Kuidas meie leiame neid iseloomujooni?

Kui meie vaatame püsivamaid kohanemisjooni ilma vastava hinnanguta. Pole otstarbekas käibilolevaid hinnanguid kaasa teha. Vähem püsivaid isiksuse sarnu enam kui 18000, käibivamaid loetakse Inglismaal 4500. Mäni kord saab ühe ainsa sõnaga palju öelda, kui me tarvitame võrdluseks mõnd üldtuntud isikut (Napoleonlik, Toomas Nipernaadilik jne), seega on inimese ainulaadsus hästi tabatud.

Kuidas meie peame isiksuse omanduste tegevust ja mõju kujutlema? On olemas mõned isiksuse jooned, mis avaldavad mõju tema käitumisele. On teisi isiksuse jooni, mis ei avalda mõju (inimene on viisakas, siis on ta parajal juhul iga isiku vastu). Teine asi on, et vististi ei saaks meid teatavaid isiksuse determineerivaid tendentse nii kujutada, nagu seda tehti. Kui meil kord tekib mingi käitumine mingi tungi mõjul, näiteks inimene hakkab alati mõtlema, see saab tal harjumuseks, vajaduseks. Siis öeldakse selle determineeriva tendentsi kohta, et see on muutunud autonoomseks. Funktsionaalne autonoomia.

Isiksuse ühtlus või terviklus? Tuleb juhtnööriks võtta, et inimese terviklus on relatiivne. Mingi kus reaktsioon kutsub esile erinevat käitumist.

Kuidas meie tegelikult tahame tundma õppida isiksust? Milline oleks parim meetod? Sellist polegi olemas. Psühholoogid loevad, et peale igapäevase intuitsiooni on veel 52 teaduslikku meetodi olemas. Me teame isiksuse kultuurset tausta, võime tema eelharidust, kogeda andmeid tema käitumise kohta, uurida tema päevikuid, kirju, uurida tema väljendusliigutusi, võime tarvitada teste. Statistilise analüüsi abil võime andmeist otsida peafaktoreid, võime korraldada laboratoorseid katseid, tema senise käitumise põhjal luua elulähedasi probleeme ja seal tundma õppida inimest. Võtta eeskujuks ideaaltüübid ja uurida nen-

de järele, palju tal on nendega ühist.

On väga tähtis teada, kes isiksuse materjali kogub.

Tüli lihtsustamine.

Karikatuur on vahest vägagi tabav, kuid ta on ainult omaduse esile toomine.

Teine üld. tendents, hoidutakse äärmiselt üldiseist ja äärm. alahindavaist hinnanguist.

Silmapaistev isiksuse joon: üldistamine, t.t. eeldatakse isiksuse kompetentsust igal alal, kuigi ta on seda vaid ühel alal.

Kogemused annavad palju juure inimeste tundmaõppimiseks. Ka õppejõudel, kel on oma kogemuste kaudu üliõpilasiga palju kogemusi, on olemas teatav piir inimese isiksuse määramisel, kuidas nad ja millest nad olenevad.

Kõik näitlejad ei saa palju osi mängida, samuti käib see kirjanike kohta. Kõik nende loodud tüübid ei õnnestu ühtlaselt. Ka teatav sarnasus on olemas, Isik, keda tahame tundma õppida, on keerukama hingeeluga, kui ta ise on. Ta on loomulikumais, õnnelikumais olukorras kasvanud. Kõik isikud ei kista kaasa kõigest. Mõned kirjanikud saavad väga kaasa elada kõigele ja teisel võivad jälle ära kaduda.

Esteetiline huvi keerleb igasugu hinnangute või objekte vabale vaatlemisele. Esteetiline ja ökonoomiline kalduvus ei esine kuibi sageli koos. Sageli esineb üks ja teine asi koos.

Inimese tundmaõppimiseks on 3 võimalust.

1. On inimesi, kes enese kohta võivad anda väga objektiivseid vaatlusi, ta võib ka enese kohta naerda. Tugev intelligents.

2. Nad võivad tugevalt oma sõbra kohta midagi öelda. Tugev kunstiline anne. Vähem tugev intelligents.

3. Nad võivad hästi kirjeldada võõraid. Tugev intelligents ja kunstiline anne.

On võetud mõned tundma õpitud inimesed vaatlemise alla.

1. Kindla joone määramine isikus.

2. Isiksuse joone jäätatus.

3. Väga läbipaistev inimene või salapärasus.

Tähtsaim tegur on andekus.

Milline inimene on parem määratud, milline halvem. Iga tundmaõppimisviis ei paku samu võimalusi.

Meie mälu omadus - õige, igati tabav vaatluse äratundmine on harv, kuid tuleb ka küllalt vigasei vaatlusi esile.

Katse näitab, et öökullist võib kass saada. Katsel näidatakse inimesele öökulli ja ta pidi seda hiljem joonistama, kuid viimane muutus iga kord, viimaks sai sest kass.

Kui mitu isikut iseseisvalt midagi vaatleb ja kokku läbi rääkida, siis võib saada objektiivset ülevaadet. Vaatleja ise kutsub ka teatavaid assotsiatsioone esile. Ühe õpetaja juures on üks õpilane nii, teise juures teisiti. Kui mitu inimest otsusi teevad, võibnii onamvähem tööle lähedale tulla.

Mida meie peame teises isikus tähele panema. Jutuajamisel peame märkamatuks teatavaid andmeid koguma. See jutuajamine näitab, milliseid andmeid peame koguma, nimelt:

1. Vanus, 2. rahvus, 3. haridus, 4. haigused ja õnnetused (elamused ja intuitsioonid), 5. senine kutsetegevus ja tulevikuplaanid. Alati ei pruugi sama tegevus olla, vaid eesmärgid. 6. Meelelahutused, 7. mitmesugused kultuurilised huvid, kunstilised huvid, 8. lähema 20 aasta saavutused, 9. isikud, kes on talle suuremat mõju avaldanud, 10. päevane unistamine, fantasmeerimine, 11. mured ja hirmud, 12. pettumused ja alahinne, 13. mis on temale vastik, 14. seksuaalsed elamused, 15. neurootilised katsed, kalduvused, 16. usulised elamused, 17. tema elu filosoofia, ilmavaade.

Arvatakse, et neist punktidest võiks saada päris olulisi andmeid.

Mõni kord on aga oluline leida isiksuse jooni, mis erinevad võimalikult paljudel isikuil.

Psühholoogia on võrdlemisi raskelt mõõdetav. Siin oleks oluline nimetada mõned üksikasjad inimese

I kehaehituse kohta.

Elus on tähtis :

1. kehaehituse sümmeetria ja teisalt mitmesugused defektid. Kui inimesel on mingid välised

defektid, võib see mõjutada inimese hingeelu.

2. Teiseks kehaehituse puutuvast küsimusist oleks tervis, mida saab hinnata arsti tunnistuste järgi.

3. Suur või väike vitalsus, eluenergia, ettevõtlikkus.

II Psühholoogiline faktor on intelligents.

1. Abstraktne - verbaalne intelligents.

2. Praktiline intelligents.

3. Kasvatuse teel saadud intelligents.

Üks võimalikke intelligentsi definitsioone:

Intelligent on sarnane reageerimine situatsioonidele, kus inimene kasutab seda, mis ta on varemalt õppinud, arvestab uut, ega piirdu mitte antud situatsiooniga, vaid vaatleb seda laiemalt.

Et intelligents jagatakse kaheks, oleneb tema vaatlemise ja uurimise seisukohast. Intelligentsi teste on väga mitmesuguseid. Abstraktse intelligentsi kohta: arvuderead, laused täiendada segipaisat sõnad korraldada lauseisse.

Praktilise intelligentsi määramiseks on praktilised ülesanded.

Intelligentsi tase määratakse %-es või tsentiiles.

	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Intelligents, abstr.											
Intelligents, tehnil.											

On soovitav valida keskmise intelligentsis isikuid, kuna liiga kõrge intelligentsiga isikud ei rahuldu tööga.

1 Q = intelligentsi koefitsient, s.o. normaalne intelligents 100, koefitsient saadakse, arvestades lahendat teste, arvu jagatud üldse võimalike (lahendatavate) arv korrutat sajaga, nimelt

$$\frac{12 \times 100}{10} = 120, \quad \frac{7}{10} \times 100 = 70$$

III Psühholoogiline faktor - tundmused.

1. Kas tundmused on väga kergesti esilekutatavad väga mitmete või mõnede üksikute situatsioonide läbi - piire laius.

2. Tundmuste sügavus, intensiivsus.

Väide: + üle lesl, ose
- madal.

Ulatus Intensiiteet

+	+	koleerikud
+	-	sanguunikud
-	+	melanhoolikud
-	-	flegmaatikud

Mõned isiksuse jooned on väga selgelt väljendatud mõnel. Agressiivsus - ühelt poolt ja alistuvus teiselt poolt. Kui 2 metslooma metsas kohtuvad, siis nad mõtlevad, olen ma sööja või söödav? Väga väikse lapse juures võib juba märgata, mis laadi ta on, kuid teda võib muuta. Alistuvat saab muuta, kuid agressiivset - aktiivset ei saa nii kergesti. Agressiivne isik ei sobi erasekretäriks, teenijaks. Politseinik ei sobi hästi alistuvana. Äritegevuses sobib agressiivsus enam. Inimene võib juhtivat mõju avaldada siis, kui ta teiste mõju all pole.

Intelligentsi aste oleneb suurel määral pärivusest. Agressiivsust ja alistuvust on XIX sajandi sotsioloogelt eriti selgelt välja tõstetud kuna on ürgaegne küsimus: olen ma sööja või söök? Siin on tegemist kahe joonega, sest mõlemad tegurid on olemas, kuid üks on teisest ülekaalukam. See omadus on võrdlemisi konstantne juba lapse eas. Kuid seda saab muuta, eriti mitte agressiivsust. Agressiivses sobivad vähe siieturiks, sekretäriks.

Ekspansiivseid isiksusi on kalduvus ülehinnata, kuna nad enese arvamusi kergelt ülehindavad. Seda sarnadust võib mitmeti määrata, näiteks võib lugeda, mitu korda inimene mainib "mina", ise, võrreldes teisega.

Järgmine omandus on püsivus, mõned ütlevad ka tahtejõud, otsustusvõime, järjekindlus. Vastand sellele on püsimatus, tahtejõuetus, järjekindlusetus, otsustusvõimetus. See lõppeks ongi omadus, mida nimetatakse karakteriks. Selle mõõtmine on raskem. Seks on loodud mitmesuguseid teste, mis põhinevad sellel, kui kaua inimene võib tegevust jätkata, kuigi see osutub raskeks.

Ekstroversioon ja introversioon on saanud

alguse Young'i teooriast. Ekstrovertne isik on huvitet välisilmast, objektiivsest, kuna seevastu introvertne on rohkem endasse pöördunud. Ekstrovertne on enam huvitet realiteedist, introvertne elab enam kujutluses. Ekstrovertse tundeelu on lihtne, tundmusi väljendab kergelt, loomulikult, ei hooli palju mitmesuguseist ebaõnnestumisist. Introvertne väljendab tundmusi raskelt, pühendab palju enesearvustusele, arvestab palju teiste arvamusel.

Siin on koos 2 asja: huvide suund ja sotsioloogiline kohanemine. On leitud, et on elukutseid, kus ekstrovertsed on kohasemad - ärijuhid, müüjad, teisel on edukamad introvertsed. See ei tarvitse äärmus olla. Ekstrovertseile meeldiks esemeid müüa.

Enesetunne on küpsel isiksusel olulisi omadusi. Ta suudab end objektiivselt hinnata ja end õieti situatsioonesse asetada.

Ja - 4, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 23, 24.

Selle testiga tahetakse isiksuse emotsionaalsuse külgi ära märkida. 0 - minimaalne emotsionaalsus, 100 - maksimaalne, 0 - küsimusviis, 13, 10 - küsimus 3, 8, 12, vigu teisel, rahuldus enesele, tähelepanu keskus, 16 - teiste abi otsimine.

	20 - 17) - s.o. küllaltki veel negatiivne.
	17) - teenistuse kaotus.
30	7) - eelarvamus teiste suhtes.
	18) - mineviku eksitused.
70	1) - vanadele muredele ei
	20) - tööd tähtsuse järjekorras tegemine.
80	1) - plaanid surma puhul
	11) - kindlus otsusele
	14) - külmavereline tegevusplaane muutmine
	23) - seltskonnas vabalt käitumine.
90	19) - otsused faktide põhjal
	20) - tegevus üldsuse huves
	22) - asjaliku arvustuse kasustamine
100	4) - õiglaselt teiste saavutusi hinnata
	9) - külmavereline raskuste puhul

Terve rea küsimuste jaatava hinnangu puhul, juhul, kui see hinnang on kõrge (80, 90, 100), kui me hinnangud liidame, saame teada teatava isiku emotsionaalse küpsuse.

Intelligentsi hindamine sooviavalduse põhjal	0,59
Usalduse	" " " 0,50
Korralikkuse	" " " 0,67

0,72: 0,73: 0,72: 0,08: 0,27: 0,38: 0,31: 0,23:
0,14: 0,72: 0,65: 0,88.

Kaksikute korretatsioon on 0,80, perekonna korretatsioon on 0,40.

Kuidas töötada välja standart sooviavaldusi?

	V.head	Head	Pahuld.	Nõrgad
Arv	8	81	180	279
Vanus	46	45	44	41
% ajast tööle	88	77	74	78
% abielus	90 +	90 +	90 +	90 +
% lapsi	100	82	74	67
Poisikesena töötanud	50	80	84	85
Hea tervis	100	97	94	95
Kolledž haridus %	63	27	30	73

Nende andmete põhjal otsitakse tundemärgid, mis on üksteisega seoses. Need andmed paigutatakse siis standart sooviavaldusse.

Kui palju punkte saadakse teat.tundemärgi eest?

Vanus	Haridus
18 - 20 - 2	8 a - 1
21 - 22 - 1	10 - 2
23 - 24 - 0	12 - 3
25 - 27 - 1	16 - 2
28 - 29 - 2	
30 - 40 - 3	
41 - 50 - 1	
51 - 60 - 0	
üle 60 - 1	

Mida saavutatakse parandusiga?

	Alla 4	4 - 8	Üle 8
Parimad	15	41	44
Keskmiised	18	54	28
Nõrgemad	53	37	10

Vanemaid Keskmiisi Nõrgemaid

188 inimesest 25% 50% 25%

60%: nõrgemaist, keskm. 18%, paremaist 22% oleksime pidanud tagasi lükkama. Iga intelligent nõuab eriti uurimist. 44% paremate, 38% keskm., 22% nõrgemaist. Sageli nõutakse sooviavalduse

juurde päevapilt.

Tegelik intelligentsi järjekord
Differents (4)

E - 151, C - 141, A - 131, G - 116,

E¹ - 106, D² - 86, B⁶ - 70, F⁶ - 56

$$B = 1 - \frac{6Ed^2}{n(n^2-1)} = 1 - \frac{Ed^2}{84}$$

$$P = 1 - \frac{64}{84} = 1 - 0,76 = 0,24$$

Tõenäosus on 0,1 0,05 0,01 990 : 84 = 0,34

Korrektsioon 0,62 0,70 0,83

Kõrvalekaldumine

E G H B A F C D

Intelligents kõrged.

1 _E	2 _C	3 _H	4 _G	5 _H	6 _D	7 _B	8 _F
151	141	131	116	106	86	70	56
0	5	2	2	2	2	3	2
	25	4	6	4	4	1	4

$d^2 E = 54$

$$\text{Koeffitsient } G = 1 - \frac{6Ed^2}{n(n^2-1)} = \frac{Ed^2}{84} = \frac{54}{84} = 1 - 0,64 = 0,36$$

$$540 : 84 = 0,64$$

Kui kor. koef. on üle 50, siis
see inimene on võimeline päe-
vapildi järgi otsustama.

Üliõpilasi	51,3 %	34,8 %
Praktilisi tegel.	52,8 %	55 %

116 kooliõpetaja hinnangud geomeetria alal
tehtud kirjatöö puhul.

Hirumandi tulemused vastuses on erinevad käe-
joonte vaatlemisel. Kui ulatada talle ainult käsi,
ei saa ta nii täpselt öelda vastust, kui inimese
enda nägemisel ka.

On olemas salapäraseid isikuid, kelledest ei
või pealiskaudsel uurimisel aru saada.

57 kandidaati ja 12 tuntud firmade ärijuhti
pidid välja valima sobivad müüjad.

Praegusel ajal psühholoogia saab enam nega-
tiivset laadi ettepanekuid anda.

Esimene mulje on sageli petlik, kuid ta on
siiski ka õige paljudel korral.

On ülesandeks hinnata inimesi häiks, keskmis-
siks ja halvaks.

Võimalikult hästi läbi mõelda ja formuleerida küsimusi. Halvad küsimused põhjustavad mitte mõistmist. Teiseks on tähtis soodne suhtumine, et katsetav saaks vabalt vastata, rääkida. Oluline on milliseile küsimusile rõhku panna.

Suggestiivne mõjutamine. Me ei tohi oma küsimisviisiga mõista anda, mida meie soovime teada saada.

Tähtis on teada ja tunda oma eelarvamisi. Anda küllaldaselt aega kuulata. Tähtsad küsimused hoida silme ees. Eraldada fakte ja järeldusi, võimalust mööda tähele panna kõrvalisi ütelusi, kui on võimalik, võrrelda teisiga.

Psühholoog Starch. Katseiks mitte võtta mingit üldist juhtumist, vaid konkreetset.

Tänase kuupäeva katsete terminid.

Punkt	1	-	10	antakse	3	punkti.	79
"	11	-	24	"	2	"	64
"	25	-	43	"	1	"	50

12 omadust, mis vajalikud inimese äramääramiseks.

1. Intellektuaalsed omadused - intelligents.
2. Suhtumine teisisse - lahke, abivalmis.
3. Välimus - iludus, korralikkus.
4. Suhtumine elusse, ümbrusse, hoiak.
5. Suhtumine iseendasse, tagasihoidlik.
6. Isiklikud omadused, nagu tõerääkimine, andekus, spordivaim.

Ameerikas anti ühe ülikooli juubeli puhul välja album, milles on isikute kirjeldus nende elus, säält valiti välja 20 paremat ja 20 halvemamat. Igalt alalt teatav arv. Need olid üliõpilasile ja ka teistele otsustada antud. Vastused olid tabavad.

Üliõpilased	51,3%	34,8%	tegid seda
Praktil.tegelased	52,8%	55%	enesekindlusega.

Katse hõimandiga:

1. Kipsist käed
2. Elav inimese käsi
3. Elav isik.

Praegusel ajal saab psühholoogia teha rohkem negatiivset laadi ettepanekuid, näidata, millised on puudulikud meetodid. Positiivsed on raskem teha. Siiski nähtub katseist, et üks positiivseid ettepanekuid on:

1. Otsustamisel peaks vähemalt 3 isikut olema,

sest üks isik ei saa küllalt õieti otsustada.

2. Läbirääkimisi ja kursusi tuleks ühtlaste hinnete saamiseks pidada.

3. On veel tähtis, et küsimused hästi ja täpselt formuleeritult esitataks, samuti läbimõeldult.

4. Küsimusile vastamine olgu vaba, vastumeelseid vastused pole soovitatavad. Küsitagu vaid siis, kui sissejuhatavas kõnes on näha, et katsetatav on nõus vastama.

5. Suggestiivseist küsimusist tuleb hoiduda: küsimisviisiga ei tohi väljaanda, milliseid vastuseid ootame.

6. Peame teadma ja tundma oma eelarvamusi.

7. Anda küllalt aega vastamiseks.

8. Hoida ikka tähtsaid küsimusi silmade ees, vähemtähtsaid kaugemal.

9. Eraldada fakte ja järeldusi.

Need olid ettekirjutused psühholoogiale.

Minnes aga teise isiku juurde, peab olema:

1. Kõige pealt end väliselt korda seatud: rõivad, juuksed jne.

2. Peab olema üksi, mitte vanemaid kaasa võtta

3. Ei tohi kaua ärijuhi aega raisata.

Ka kirjalike sooviavalduste kirjutamine on raske, ei saa selle kohta esitada eeskirju.

Tähtis on ka atestatsioon. Selle kohta ütlevad teadlased, et see pole usaldatav, ning ei tasu isegi aega, millal antakse atestaat. Tuleks ümber korraldada atesteerimist. Üks viis atesteerimiseks on võrdlemine. Teine oleks aga, kui saadaksime teatava joonise, kui millele palume asetada märk vastavasse kohta.

A	B	C	D	E
väga hea	hea	keskmine	rahuldav	nõrk

haruldaselt hea

Siis on mõeldav, et saadame kõik omadused valmis trükituna ja palume isikut võrrelda ning vastavad märgid teha.

Majateenija kohta

halb

4'jas keskm. hea v.he

Keetmise oskus

Teenimine

Puhtus

Tervis

Töövõime

Temperament

Usaldatavus

Võib veel saata skaala näiteks teisiga koostöötamise kohta või kas on meeldiv isiksus.

Sääraseid menetlusi - alljärgnevaid - võib hea eduga kasutada ka personaali hindamiseks ja kasvatamiseks.

Kas meeldiv isiksus?

A	B	C	D	E
Ebameeldiv, teised hoiavad eemale	Ei pan-da tähele.	Keskmine.	Kaunis meeldiv, pannakse tähele.	Haruldaselt meeldiv. tähele panna

Atestatsiooni skeem autojuhtidele.

- A - alati hästi
- B - juhuslik väiksem äpardus
- C - väiksemad puuduvad korduvalt
- D - üks suurem viga
- E - mitu suuremat viga.

Siinjuures tuleb veel tähele panna: sõiduajaga, käitumist sõitjaiga, peatumist, sõidu alustamist, möödasõitu teisest, signaalimist, hädahoju õigeaegset tähelepanu, teotsemist hädahoju puhul.

Hindamisel on veel üks samm edasi mindud, nimelt lastakse rohkem kui ühel isikul hinnata, näiteks kolmel.

Aeglased liigutused

Liig vana oma töö jaoks

Vähemad kehalised puudused
 Suuremad " "
 Räägib liiga palju
 Teeb end liiga tähtsaks
 Hea koostöötaja teisiga
 Halb " " etc.

Neid küsimusi võib väga palju olla. Neile vastaku igaüks nii palju, kui ta on tähele pannud. Mis puutub graafilisisesse skaaladesse, võib jaotusi olla 5 - 7. Joon peab olema siin 5 tolli (12 cm) pikk. Hinnata tuleb ikka nii, et umbes 5% tuleb väga häid ja umbes sama palju nõrku. Aga erijuhtudel võib koosseis olla teistsugune saanud, nii et % võib olla suurem.

Skaalasad tarvitatakse ka seks, et inimene ise enda nõrku ja häid külgi saaks tundma õppida. Ka siin on võimalik, et peale selle veel tema tutvavalt päritakse.

Kas ta on õiglane?

Hinnang 1-5

" " tunneb iseend?

" " mõistab teisi?

" " on algatusvõimeline?

" " " põhjalik?

" " " püsiv?

" " " lahke?

" " mõtleb?

" " tunneb ala?

" " on tasakaalukas?

Meie katsete juures ilmnevad mõningad seadusepärased - mõnikord ülehindamine, kui ka alahindamine. Tendents keskkoha suhtes. Meid huvitab ka, kas inimene ei saa väljendusliigutuste abil teda hinnata, tema näoilmet käekirja jne. Inteligentsi saame teada portree põhjal. Sama tahame ka teada, mida inimene teatud momendil mõtleb. Näoilme juures on situatsioon väga oluline. Tavaliselt on suu kuju tähtis, mis jätab peamise mulje. Tuleb ka üldist keha figuuri ja musklite mängu näos vaadelda.

P.Lesselt - "Gesicht und Seele". Ta toonitab, milleks teatav organ on olemas. Koos teiste vahendeiga on näo ja miimika mäng võimalik.

Näoimete juures nägime, et nende väljendus kandus üle ka silmadele. Inimest määratakse

ka pealuu kuju järgi, mis ei saa alati õige olla. Samuti käte kuju.

Samuti on väljenduslikku külge tegutsemise juures vaadeldud. Siinjuures on olulised:

- a) Üldtraditsioonid.
- b) Kohalikud kombed.
- c) Meeleolud - juhuslikud.
- d) Väsimus, pingutus.
- e) Orgaanilised tegurid, vanus, sugus.
- f) Kehaehitus, iseärasused (sünnipärased).
- g) Juhuslikud õnnetused kehaehituses.
- h) Treeningu mõju.
- i) Ümbruse tingimused.

Inimeste juures on nende iseloomu avaldus väga erinev, näiteks, mõnd saab tundma õppida käe-kirja, mõnd näoilme järgi. Seega esineb differentseerumine ja põhiomadused väljenduvad erinevalt.

Teatavate kutsete juures on vajalikud mõned kõrged omadused, kuid mõnede juures on parem, kui nad on alla keskmist. Elukutse proofil.

Teeme inimese kohta prognoosi. Kui teatav piir on ületet, võib esineda komplikatsioon. On aga võimalik, et omadused aja jooksul muutuvad. Järgnevalt katse tulemused:

Neil, kellele ei oleks soovitav konservatooriumi lõpetada

lõpetasid	- 17%	
kahtlased	- 23%	
?	- 33%	Näeme, et siiski on tagajärgi
Tõenäolised	- 42%	
Kindlasti	- 60%	

Portree põhjal otsustamine võib anda teatud määral tulemusi, kuid sageli on seal suuremaid erinevusi, s.t. saab vaevalt otsustada.

Näosist on vahest suurima tähtsusega suu, millele mõju kandub ka silmi. Nii on parem otsustada kogu inimese näo, veel enam kogu keha põhjal.

Viimasel ajal on ka pealuu kuju järgi tehtud otsustada, mida on propageerinud Gall. Sellele on vasturääkimisi, sest sageli võivad pealuu kumerused, kümmud, mis Galli järgi peaksid eriti välja kujunenud ja välja arenenud peaaajusid sisaldama, osutuda tühjaks. Samuti käte järgi on püütud isiku suhtes otsusele jõuda.

Käekirja ja liigutuste järgi otsustamisel tuleks arvestada järgmisi tegureid:

Käitumise määrusi

- a) Üldised traditsioonid
- b) Kohalikud kombed
- c) Juhuslikud meeleolud
- d) Väsimus, pingutus juhusl. tegurid.
- e) Vanus.
- f) Sugu.
- g) Sünnipärase kehaehituse iseärasused.
- i) Õnnetusest tekitet muudatused kehaehituses.
orgaanilised tegurid
- j) Treeningu mõju.
- k) Ümbruse tingimused (kirjutamisel: sulg, tint, paber, kõndimisel - jalanõud, ümbrus etc.

Eluiga ja töövõime.

Millised vanuses võib inimesi tööle võtta ja millises vanuses muutub neile töö koormavaks. Kehalise arenguga käib käsikäes vaimline areng.

Kuulmine on tähtis. Mitmesugustel katsetel järeleavad nooremail tulemused samaseks, kuna vanemail on differentseid suuremad.

A.	100 - 200 meetri jaoks	- 23,5 aastat
	Kaugushüpe	- 23,5 "
	Oda	- 24,2 "
B.	Keskmaa jaoks	- 24,3 "
	110 - 400 m	- 24,5 "
	Kõrgushüpe	- 24,8 "

Õppimine on haripunktis 20 - 30 aasta vahel. Filmi sisude meelepidamine. Mälu hääbus langeb peale 30 aastat ja tõuseb taas peale 40 a.

<u>Charlotte Bühler.</u>	I%	II	III	IV
Alla 30 a.	17	28	50	56 Me-
Üle 30 a.	83	72	50	44 hed
	13	54		
	87	46		Naised
Moe välja-	Juure-	Masina-	Keha-	
andja	lõika-	te lii-	line	
	mine	kumine	jõud	
	(ökonooms.)	Rikked		

<u>Viteles</u>	- "The Science of Work".
<u>Poffenberger</u>	- "Applied Psychology". (There is about reklaam in)
<u>Sandage</u>	- "Advertising 300 leheküljel on reklaamis.
<u>Strong</u>	- Psychological Aspects of Business.

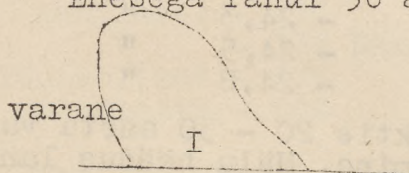
Mitmesugustel tegevustel on oma eri optimaal vanus.

Andmed 400 kuulsuse kohta, millal nad oma peateose kirjutasid. Keemikud on 41 a., leiutajad, poeedid 44 a., maadeuurijad 47 a., arstid 52 a., filosoofid 54 a., astronoomid 56 a., ajaloolased 57 a., 222 kuulsat riigimeest 70 a.

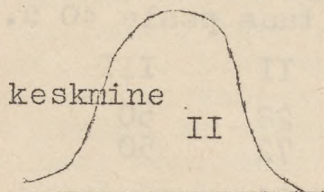
Day oli kuulus	17 a.
korral. prof.	24 "
tipp	26-27 a.
loobub	38 a.
väsinud	50 "
surnud	51 "

Keller kirjutas

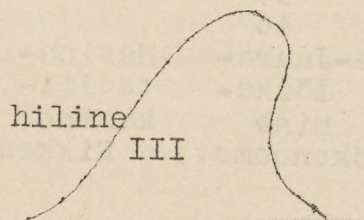
I värsid 24 aastaselt
I luuletused 27 aastaselt
Ei tea mida teha 28 aastaselt
Enesega rahul 56 aastaselt.

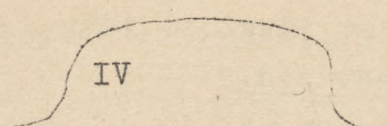
Varane kulminatsioon.
Bessemer
Erikson
Jenny Lind

Verdi, Liszt, Chopin
Rockefeller
Nobel
Watt
Edison
Siemens
Schopenhauer

Bismarck
Stresemann
Leibnitz
Kant
Humboldt

Hegel
Wagner

- Inimese elu võib jagada järgnevalt. Biol.andm.
- 15 I kuni 15 aastast või 17 aastani.
- 25 II 17 aastast - 25 aastani - hakkab valima elukutset.
- 45 III 26 - 30 keskmine 28,5 69% valis lõpuli-kult oma elukutse alles ses ajajärgus.
- 55 IV 48,5 a. keskmiselt s.o. kulminatsioonipunkt
V läheb alla 63,8 a.
- IV ajajärgus algab dinelasioone tagasi-minek ja tagasivaade läinud elutööle.

Meeste ja naiste töö.

Selle kohta olevat kirjandust võib jagada 3-ks.:

1. Üldised kirjandused, 2. Eksperimendid, mis pole täiesti laitmatud.

Siin on raske probleem. On inimesi, kes kasu-tatakse erinevais tendentses. Naistööst teatavail aladel eemalhoidmine, on põhjendamata eelarvamus.

Mehil on introversiooni ja ekstroversiooni kalduvused teistsugused kui naisil. Naised oskavad konkreetseid juhuseid hästi analüüsida, samuti on keelelised huvid naisil ees. Algkooli-õpilaste va-hekord on üldiselt võrdne, kuid gümnaasiumis lõpu-klassis on vahekord meeste kasuks 2:1 intelligent-suhtes. Intelligentsemad naised omavad mehelikke jooni.

Järg ülalt: Bioloogiline väärtuse langemine toi-mub kiiremini inimese töövõime langusest.

15

25

45

55

Kirjandusmeeste ja -naiste töö vahedest.

1. Kogemuste põhjal.
 2. Väheste katsetega.
 3. Paljude katsetega.
- Neid andmeid kriitiliselt läbi sirvides näeme,

et palju neist erinevusist järgi ei jää.

Rasside erinevused.

Maa ja linna elanike erinevused. Ka neile küsimusile ei saa selget vastust.

	E. Jaensch	Leitz	Bureau	Röchlig
J ₃	19	0	20%	38,1%
J ₂	40,2%	41,4%	45%	33,5%
J ₂ /J ₁	29,7	48,3%	25%	23,5%
S ₁ /S ₂	11,1	10,3%	10%	4,8%

	<u>Tõusmise võimalus</u>	<u>Allakriips</u>	<u>Intellig.</u>
15 - 19	4,34	7 - 9	108,7
20 - 24	4,22	4 - 6	99,5
25 - 29	4,13	0 - 3	91,9
30	2,74		

	<u>Ideede rakendamine</u>	<u>Intelligents</u>
Allakriips.	6 - 9	115,5
	3 - 5	98,3
	0 - 2	91,2
Sunnib mõtlema	6 - 9	108,9
	3 - 5	103,1
	0 - 2	91,2
Mis ei vaja mõtlemist		70,2
	3 - 5	82,8
	0 - 2	108,6

Siit tõuseb probleem, kuidas uurida suhtumise ja rahulolematuse põhjusi, mis ainult palga kõrgenemisega püüab intensiteeti tõsta, ei jõua kaugemale, kuna mitmesugused asjaolud on mõõduandvad, mitte üksi palk pole oluline.

Ametite testi auditooriumi tulemused.

Töö tingimuste tähtsus, katse tulemus.

	<u>Auditoorium 16-67 a. Inglise</u>					
	N.	M.	Rahva ülikool			
			M	A	B	C
Tõusmise võimalus	1	1	2	6	5	5
Kindel koht	2	5	1	1	1	1
Kõrge palk	3	2	3	5	6	6
Võimalus rakendada ideid	4	3	4	7	8	7

Meeldivad töökaaslased	5	7	6	3	3	4
Töö, mis sunnib mõtlema	6	4	9	8	7	10
Mugavad töötingimused	7	8	7	2	4	2
Hea ülemus	8	6	5	4	2	3
Vähe töötunde	9	9	8	9	9	8
Töö, mis ei vaja mõtlemist	10	10	10	10	10	9

Võrdluseks 66 (AB) inimese andmed, saadud kevadel rahvaülikoolis vanus 16-17 aastani. ABC 3 erinevat inglise käitist.

Need tingimused on erinevad üksikute maade ja rahvaste, samuti ka üksikute isikute järele. Umbkaudsed kokkuvõtted näitavad, et üliõpilaste juures on olulisem ja tähtsam tõusmise võimalus, kuna vanemate inimeste juures kindel koht.

a.	15 - 19	4,34	
	20 - 24	4,22	näeme, et tõusmise võima-
	25 - 29	4,13	luse tähtsus langeb vana-
	30	2,94	duse kasvades.

Idecde rakendamise võimalus - intelligents.

Alla kriipsutatud	6 - 9	115,5
	3 - 5	98,3
	0 - 2	91,2

Vaated inimese tööle, mis varem on olnud, on muutunud. Töö on kaup, nagu iga teine. Järgmine vaade töö kohta on see, et töö on nagu masina osa. Kui hakati leidma, et ka tööline on inimene, hakati neid vastavalt kohtlema, nõuanded, halastajaõed, siis tekkis nende vastu umbusaldus.

Nüüd ollakse mõhes kohas nii kaugele jõutud kui kaubanduses, kus varem "ostjale augu pähe rääkimise asemel", hakatakse ostja soove arvestama. Nüüd vaadatakse paljudes kohtades ka tööliste nii, et temal on õigus. Olusid peab püüdma nii kohandada, et need vastaksid maksimaalselt tööliste soovile, siis ta saaks ka suurima produktiivsusega töötada. Ainult kõrge palgaga üksi pole see eesmärk saavutatav.

Charlotte Bühler annab 3 inimtüüpi:

1. Ühtedel inimesil on päämiseks huvialaks töö. Näide: Filosoofia professor Kant.
2. Teine võimalus on tasakaalu viia elufunktsioonid ja töö, näide, Goethe.
3. Võimalus, kus elu domineerib töö üle, sellist tüüpi ta kuulsuste seas ei leia, tuleb minna

tagasi romantikute juure.

Suhtumine töösse on muutuv aegade jooksul. Kahjuks pole seni lihtnimeste biograafiaid palju uuritud ja kokkuvõtteid tehtud, et selle kohta võiks kindlad teadmised olla.

Siin on terve rida tingimusi, neist näiteks: kindel koht, instruktrioone selgus, head riistad ja materjalid, õnnetuste ja haiguste vastu kaitse, hää valgustus ja ventilatsioon, tasu ja töötunni relatiivne tase, et aevestataks tööliste arvamus, et töö tulemused oleks teada, et arusaamatuste puhul oleks neid võimalik rahulikult ja otstarbekalt lahendada, et oleks teatud võimalused vaba aja otstarbekaks möödasaatmiseks, tuleks võimalus moodustada, saada rohkem haridust endale ja lastele.

Psühholoogiliselt on töö ka suur inimese arendamise tähtsus. Mitmesuguste defektiga isikute kohta on kehtiv, et siin ei anna tulemusi mitte täielik puhkus, vaid just töö otstarbekohasem organiseerimine.

Teine liik probleeme on need, mis tulevad sellest, et käitise juhtel ja omanikel on ka omad soovid ja tahted.

Äritegevuse motiivid.

Esimene tähtsam on:

1. Konkurendi väljasöömine.
2. Bilansi varjamine (võltsimine) 15%
3. Oma käitise suurendamine.
4. Prestiiži suurendamine.

Uurimus Ameerika käitises, kui suure hulga ajast nad on õnnelikus meeleolus?

		Produktiivsus
Positiivne	+ 55,7%	101,7
Neutraalne	0 27,8%	100,3
Negatiivne	- 16,5%	93,2

Millised asjaolud mõjuvad halvaks tujuks kaasa?

Tööõnnetused	35,5%
Tervis	28,4%
Kodused ja t.	
mured	24,7%
Ilmastik	7 %

Töö psühholoogia.

Töö protsess huvitab meid puhttehnilisest ja majanduslikust küljest.

Töötaja on, töö mõiste olulisemaid osi. Ta sunnib meid töö meetodeid sageli muutma. Tööprotsessi analüüsime töötaja kaudu - kuidas töö mõjub inimesele? Meie uurime inimest tema psühholoogilisis funktsioones. Kuid ka füsioloogilisist funktsioonest ei pääse meie kõrvale, seepärast tuleb käsitleda füsioloogilisi tegureid ja bioloogilisi tegureid.

Meetod.

Kuidas peaksime vaatlema, uurima tööprotsessi, et leida elementaarseid tegureid, mis on meile tähtsad?

Sageli on tegemist korduvate liigutustega, milliseid võime täpselt registreerida, filmistada, pildistada jne.

Tuleb eksaktse analüüsini välja jõuda. Andmeid kogume:

1. Produktsiooni tõstmiseks.
2. Et anda atestatsioone nii põhjalikul viisil, et inimesel oleks võimalik korrigeerida oma tööprotsessi.
3. Oma käitise juhatajale (või kutsebüroole) anda andmeid milliseid isikuid meie vajame.
4. Väljaõpetamisel me peame teadma, mis on tööle vajalik.

Kuis hinnatakse isiklikult ameteid, töid, elukutseid?

1. Tema nimetus
2. Tema ülesannete kirjeldus
3. Töötingimused.
 - a) Koht, kas töökojas, kontoris, äris? kas sees või väljas? kas maa all, maa peal, õhus? kas üksi, grupis.
 - b) Aeg, kas pidev, katkendiline, hooajaline? kas päeval või öösel? tundide arv, ületunnitöö, võimalik töenäosus,

c) Keha asend kas seistes, istudes, kummardudes, käies trepist üles-alla minekuiga

d) Täheus

e) Otsustusvõime

f) Kiirus

A. Elukardetav, kui üksime.

B. Mitte elukardetav.

C. Õnnetused inimesiga.

Majanduslikud kahjud.

D. Osakondade vahelses.

E. Pahandus oma osakonnas.

F. Mingisuguses "

g) Automaatsuseaste

Automaatne - loov.

h) Tervishoiu tingimused.

valgustus, ventilatsioon,

füüsilised, psüh-

hilised pingutused,

meeleorgane, ärritused,

liiskus, tolm, gaasid,

suits, happed,

i) Õnnetuste võimalused. A. Elukardetav.

B. Hädaoht.

j) Ebameeldivad tingimused

Kära, mustus, õli.

4. Tasu.

a) Tasumaksmise viis.

c) Preemiad

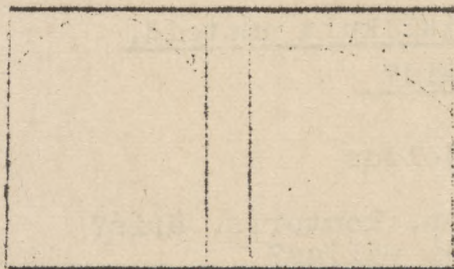
b) Suurus.

d) Karistused

5. Vahekorrad teiste elukutseiga.

6. Järelkasv.

Tähtsamaid probleeme töövõiljakuse seisukoha
õstmiselt on väsimuse probleem.

See on tähtis veel enam
käitise juhtivate te-
gelaste eneste suhtes,
kui tööliste juures.
Juhtimise psühholoogia
ala töötajad peaksid
väsimuse korral hoidu-
ma pingutavast tööst.
Väsimuse puhul kibe-
dusega öeldud sõna

püsib meeles, mälus. Juhtiv kaader peab oma ener-
giat niivõrd ratsionaalselt kasutama, et ta ei
pruugiks väsinult otsuseid teha. Peab olema teat.
reserv, juhuks, kui pole võimalik välja puhata
mitme päeva jooksul. Väsimus, kui ta on kestev,
siis võib ta mõne haiguse algusprotsessiks olla.

Üks nähe, mis ilmneb väsimuse 1) on produktsioon, tööviljakuse langus. 2) Toidutagavarad kahanevad ja põlemise protsessi tagajärjel kogunevad ained, enne kui nad on ära tarvitet.

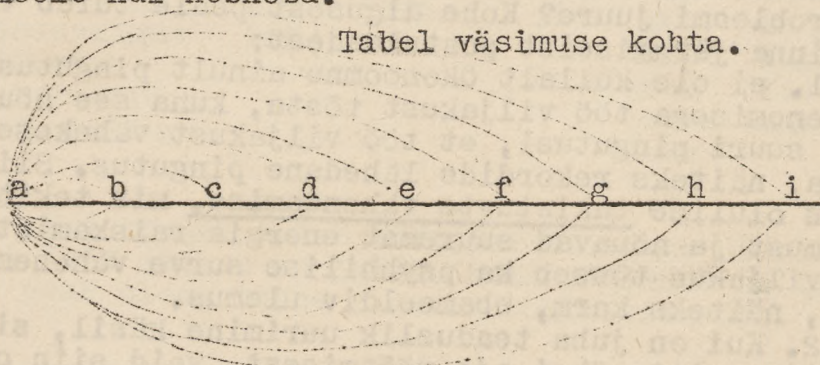
3. Puht psühhiline väsimuse tunne; tüdimus. Ta ei tarvitse alati paralleelne olla füüsilise väsimusega.

	I.	II	III	IV
Kui I nädala produktsioon =	100	122	133	138
Vähe tüdimust	100	133	147	157
Tüdinud	100	113	119	123
Mitte tüdinud	100	133	147	151

Tavalises käitises eriti suurt väsimust esile ei tule.

Võib ka teatavaid takistusi töös ette tulla, mis pole alati füsioloogilised põhjused. Mõne psühholoogilise töö juures algus jääb paremini meeles kui keskosa.

Tabel väsimuse kohta.

Väsimuse puhul mitte vaid produktsioon ei lange, vaid ka kvaliteet.

Kui inimene on väsimust-peast kodus peale tööd, siis tekib igasugu sitoatsioone. Kahju, mida väsimus teeb näiteks USA's, on 2,5 miljardi dollarit.

Töökord, käik on tähtis. Kui töö on raske teha töökodades, laboratooriumes, käitiseis.

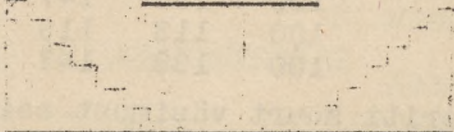
Isikud omavad tüübilisi töökurve. On olemas individuaalseid erinevusi, mis olenevad töölaadist. Harjumis on asjaolu, mis väsimuse vastu aitab. Lihtsaim asi väsimuse vastu on vaheaeg.

Vaheajad võivad soodustada töö viljakuse tõusu ja ka mitte. Vaheaeg tuleb lülitada sinna, kus töökurv on saavutanud maksimumi ja natukene üle selle. Ei tohi inimest liiga väsida lasta, muidu võtab puhkamine liiga kaua aega.

Produktsioon pole palju muutunud, kuid energia kulutus teatava töö ühiku peale. Näiteks 20' puhkust iga tunni, 2 tunni, 3 tunni peale.

Töötaja kestvus väheneb ja produktsioon tõuseb. Inimene kohaneb tööajale ja otsib automaatselt kaitset töö vastu. Tööviljakuse tõus võib olla niivõrd suur, et kogusummas pole tarvis ühtki töölisi juure võtta. Töötempo ei tarvitse mitte kohe muutada.

Töökurvid

Musku-
laarne
väsimus

Suurem osa töö-
kurvest on se-
gatüüpi.

Tööprotsessi analüüsimise probleem.

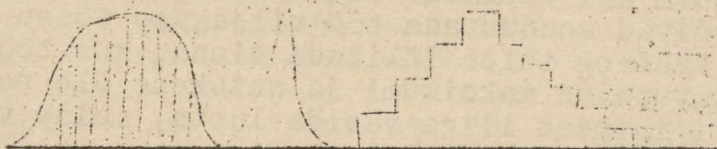
Enne tuleb lahendada küsimus, kuidas minna selle probleemi juure? Kohe algusest peale tuleb välja minna järgmiseist postulaadest:

1. ei ole küllalt ökonoomne ainult pingutuse suurenemisega töö viljakust tõsta, kuna see nõuaks liig suuri pingutusi, et töö viljakust vähekesse tõsta, näiteks rekordide lähedane pingutus. Siin oleks oluline takistuste vähendamine, mis tekitavad väsimust ja nõuavad suuremat energia raiskamist. Töö viljakus tõuseb ka psühhilise surve vähenemisega, näiteks karm, ebameeldiv ülemus.

2. Kui on juba teaduslik uurimine käsil, siis ei piisa mitte üksi aja mõõtmisest, vaid siin on tarvis andmeid. Ajamõõtmiste puhul piirdume tavaliselt stopperiga. Enne mõõtmist tuleb tööprotsessid täpselt kindlaks määrata. Näiteks katse grammafoni plaadi toomisega kapist, nende välja ostimisest ja aparaadile asetamisest.

Automaatselt on tööprotsessi võimalik Poppelreuteri töökella abil mõõta. Saksa psühhotehnik.

Kuidas sünnib mitme masina teenimine?

Trepikir-
jutamine

Mööde järgi
töö uurimine.

Eeluurimus.

Kvantitatiivne analüüs

Tööruum
Tehnoloogia
Tööelemendid

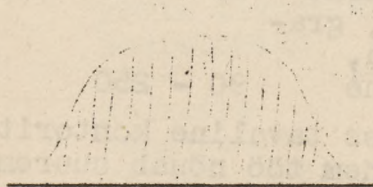
Ajamõõtmised
Tööviljakuse
mõõtmine

Kvalitatiivne analüüs

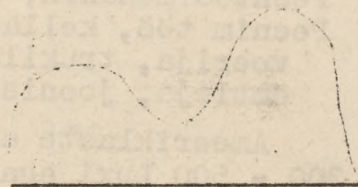
Töötingimused
Psühhilised ja
füüsilised nõuded

Valgustus	Kest- vus	Inten- si- teet	Üld- hin- nang	Õhk	Valgustu- se üldine tähtsus
-----Lx	80%	90%	20%	m ³	Niiskus
Päevavalgus	20%			Suits	Happed
Pimestus				gaas	Õlid
Kontrastid				aurud	Kärad
Temperatuur				tolm	
				/m ³	

Kui kõrgel tuleb töötada? Kui suur on tööriisi-
ko? Neid skeeme on palju, kuid põhimõtte on alati,
et peab olema täpne hinnang tööprotsessist.

Normaalne

Anormaalne

Tavaliselt on kõverad asümeetrilised. Viimaseil
ajul ilmuvad uurimused ja seletused nende kohta.
Kurvid muutuvad, kui erilise pinge all töötatakse.
Samuti hooletult töötades.

Tööaja mõõtmine peab olema avalik, samuti töö-
lisele kättesaadav vaatlemiseks.

15 puhkust hoovaheajal auditooriumi töös.
viljakusele 9,3%
kontrollim. 8,2%
muus.kuulam. 3,9%
tee 3,4

Töölisele meeldib kõige enam töö.

	Meel-div	Eba-meel-div	
	+	-	Ekstroversioon -
Algus	20	25	ekstrovertne - välisilma
Keskm.	3	17	pöörd.
homm.	14	5	Introversioon -
	Pl.		introvertne - sissepoole
Algus	3	12	pöördunud
Keskm.	2	27	fantaseerib eneses.
Lõpp	45	1	

Milline peab olema hea valgustus ja kuidas te-
da saavutada?

aastal 1937.	Keskmine Lux	Minimaalne Lux
Trepikojad	5 - 15	2
Töökojad, sepikojad	15 - 30	10
Lukusepad, puusepad heleda ketram. kudumine	40 - 30	20
Peentöö mehanik, kudumine	60 - 90	30
Peenim töö, kellasepp, graveeri- ja, trükiladu- ja, õmblaja, joonistamine	90 - 250	50

Ameeriklaste arvates tavaline kontoritöö nõuab 300 - 500 Luxi aga peenem töö nõuab suuremat valgust. Suure tugeva valguse nõrgendamiseks kasutatakse ülesvõtmisel mütsi sirmi taolisi varje.

	Ilma	Vari must	Vari valge
Otsekohe	72%	33%	11%
pool otsekohe	81%	35%	12%

3.III.39.

	200 Lux	Matt 200	Indirekti valgus 15 Lux'i
Mattpaber	103,3 sek.	95,0	85,0 sek.
Läikepaber	125,3 "	122,5	100,0 "

Valguse juures on oluline, et see oleks suuna-

tud töö kohale. Valgustuse suund on tähtis. Üldse on olemas 100 tegurit.

	0°	60°	
liikuva lindi	32	19	viga
seisva "	18	26,5	"

Kulude küsimus on ka tähtis. On suurem arv lux'e, seda suuremad on kulud, nagu vool, reflektorid.

Kui on asend kõrgem kui 30°, siis olgu lahtine lamp, ilma kuplita.

Hää valgustuse saamiseks tuleks eksperimenteerida, mitte seda äkki ja ettevõtlemata teha.

Kära.

Psyhhotehnika seisukohalt võib ka ilusaim toon kära olla.

Eksperimentide seisukohalt tuleb aga vastukäivaid tulemusi ette.

phon - milline akustika tundub, akustika mõõtja

decibel - energia mõõtja

0'ga märgitakse kära, mis on vaevalt kuulda
0 on kuulmise lävi.

0 - 130

phon	0	
decibel		
lehtede kohin	10	müristamine)
kella tiksumine	15	karjumine) 80
sosistamine	20	mootorratas)
kõne	40	tugev signaal) 100
keskmine	50	lõvimõirgamine 105
tänavamüra		katalsepad 110
kirjutusmasin)		lennuk 75m kaug. 120
ärritet kõne)	60	
restoraan ja		
automüra	70	
40 phon'i	51 %	
kära		energiat kulus
50 "	71 %	

Produktsioon langeb, seda enam, mida kõrgem on toon. Teatav ergutus on organismi jaoks vajalik.

Uni - ärkvelolek - töö - hirm
viha

Uurimuste järgi on 40 - 5 phoni - see piir, kus üle selle ei maksa kära lasta, siis tekib hirm

ja teised ebameeldivused. Kella tiksumist peab 2. korda kaugetele kuulda võima. Kõla mõjub enam vaimele tööle.

Kui kõla on teatavalt piires kahjulik, siis kuidas seda teha? Suur tähtsus on ruumi seinul, sest seinad reflekteerivad umbes 90% karest. Kumerusiga ruumid on parema kuulmisega.

Kõla vähendamiseks võib katta seinad kõla absorbeeriva materjaliga.

Kärade juures on tähtis, kas kõla on pidev või katkendiline. Viimane segab enam.

Temperatuur, õhuniiskus ja ventilatsioon.

Siin on õhukoostis tähtis. Millest oleneb keha aisting? See oleneb:

- 1) õhutemperatuurist
- 2) õhuniiskusest. On õhk küllastet aurudega, ei ole meile pinnalt hiigi ära.
- 3) õhu kiirus Õhu liikumine võimaldab jahutamist.
- 4) inimese riietus
- 5) Inimesist, kas nad on põhja- või lõunamaalased.

Mitte ainult õhu temperatuur, vaid ka õhu niiskuse ja õhu liikumise kiirus on tähtis. On tehtud katseid märkida ventilatsiooni tugevusi üheainsa arvuga.

Temperatuuri, kus on võetud arvesse mitte vaid õhu soojus, vaid ka niiskus ja liikumine, kutsutakse efektiivseks = ekvivalentseks temperatuuriks, ja ümber arvestatud õhu seisukord niiskusele temperatuurile, siis õhku jahutavate omaduste poolest oleks samasugune kui antud olukord, kui seal juures õhu niiskus on 100%.

On püütud konstruuda aparati, mis annaks seda aistingusugust tundmust korraga.

Aparaat - Kata - termomeeter.

On koostatud tabeleid, milline oleks mugavuse piirkond.

kuiv 18,8 52% niiskust
märg 13,6 loengu saalis.

differ. 5,2

Kuidas teha kindlaks optimaalset temperatuuri? Temperatuuri tingimusi on hakatud lihtsustada.

Katse inglise naistööliseiga, kes kergelt tööd teevad. Temperatuur nende juures on:

kuiv	märg	
13	18	23 ⁰ C
12	16	20 ⁰
18	26	Ameerikas suvel
17	21 $\frac{1}{2}$	" talvel
16 $\frac{1}{2}$	22	Kanaadas "

Temperatuuri kõikumine on perfektselt seotud temperatuuri kõikumisega. On inimene väsind, paistab mõju suurem olevat. On õhu-puhastus sarnaselt sisse seatud, et tarvitet õhk läheb välja ja sisse tuleb puhas, soe ja natukene niiske õhk.

Filadelfias ühes tööruumis, kus seati sisse täiesti puhas õhk, vähenesid haigused 5,6% ja puulüümsed 33% I aastaga, kuna II a.ga 96% võrra.

Temperatuur köetud ruumes on soovitatav mitte üle 20⁰ Celsiuse viia.

Riietus on ka tähtis. Meeste riietus on praegu liiga kinnine. Meeste seisukord on nende ebaülgelise riietuse tõttu halvem.

Toitmise küsimus.

Kas on kaloreid, rasvasid ja valkuseid küllalt, ning viimasel ajal: vitamiinid, happed.

Kas toidu potentsiaalid ja vibratsioonid pole nõõduandvad? Meie kokad pole väga radikaalsed vaid võrdlemisi konservatiivsed.

Dr. Bircher - Benner taimetoidul põhjenev samatoorium. Üks laps suri valgumürgistusse.

Üks Ameerika psühholoog Laird katsetas 8 noort meest. 1 kuu aega nad sõid koos kuid kord olid raskesti lõunad - rasvaineid palju, teinekord olid kerged toidud, kuid küllaldaselt kaloreid. 1 tund hiljem tehti nendega mitmesuguseid katseid - vaimlisi. Matem. alal. Aega läks 6 % vähem, kui oli kerge lõuna vigade arv oli 25%, mälu oli 22% võrra täpsem. Mõtlemiseks läks vähem aega 7%. Raske lõuna puhul verd valgub enam peast seedimiseks. 7,4% oli liikumine kiirem, kui pea oli allpool.

Teatav kalore hulk teatava pingutuse ajal võib ärkse kergendada väsimust.

Kuidas toidu hulk mõjub mitmesuguseile tööle? Toidu sissevõtmine mitmesuguseis annuseis, mõjub mitmesuguselt töö tulemusile.

Toolide probleem. 100 töölisest kaebasid ainult

3% toolide kohta, kuna teised vead olid muust tingitud.

Istumisel on tähtis, et painduvam osa seljast saaks toetust. Toolid on tuntavais piires muudetavad, näiteks 10 cm lükata üles või alla. 12,5 cm reguleeritavad.

Kui palju on mugavast toolist kasu?

Kes eelistab töö juures istuda ja püsti seista? Püstiseismisel kulub energiat enam.

Istudes - 4%

Seistes - 12%

Küürutades - 55%

1927 - 1937 a. tööõnnetuste andmed.

219 lõpevad surmaga

16 jäävalt töövõime kaotanud

3766 osaliselt " "

1937 a.

38,5% komistamine

19,4% käsitööd ilma mehhaniseerit vahendeiga

9,9% käsitööriistad

7,1% töölise kukkumine

6,1% esemete ja riistu kukkumine

3,7% transportkulud

Õnnetuste arvud.

5 aastat

I 0 0,52

II 1 0,91

III 2 1,34

Õppimise ja õpetamise probleem.

1. Õppimise tähtsus edaspidisel õpetamisel on suur, et üles ehitada paremat isiksust.

2. Juht peab olema esijoones hea õpetaja, kui ta ei taha olla ainult käskude andjaks.

85% edust oleneb juhi isiklikest omadusist ja 15% tema tehnilisist võimeist.

Õtstarbekohasem käitumine. Tahtmine, enese sunnimine ei vii alati oodatud sihile. Meie käitumisele ei allu alati teadvuse kontrollile. Meie ei saa alati oma käsule suurendada silmaava. Juht ei tarvitse osata kõiki tema käitises teotsevaid funktsioone, kuna seda võivad osata teised.

Mitm. käitumisviisid, mis on meie teadvuse kontrolli all, sünnivad pärast juba automaatselt ja meie ei pane seda enam tähelegi. Näiteks vandumine. Inimene kaotas koha vandumise pärast. Õpetamise ja õppimise juures on meil tegemist isiksuse kujundamise ja kujunemisega. Õppimise tähtsust võime võrrelda juhtimise ja käsutamisega.

Õppimise ehk õpetamise puhul võib mehhaniline kordamine edu anda.

Asjaolu, et meil on tegemist täiskasvanud inimesega, loob erisuguse ühkkonna, ebasoodsa olukorra õppimiseks.

Praegusel ajal peab silmas pidama, et töölised ei kivistuks. Näit. kui inimene astub 14 aastaselt käitisesse ja töötab seal 25 aastat järgimööda, siis ta on muutunud teat. määral kivistunuks.

Mida lihtsam on mingisugune tegevus, teadlikult suunata oma tegevust teatavaile aladele, seda automaatsemaks see muutub ajaga.

Võime suunata oma tähelepanu muutuseile ja uuendusile võib seejuures atrofeeruda - kaduda. Selle vastu püütakse saavutada tasakaalu tööaja lühendamisega, kuid inimesed, kes pole enam ise võimelised millegi üle otsustama, on automatiseerunud, nad on väga vastuvõtlikud väliseile mõjudele. On võimalik, et vastuseisud, mis tekivad masinate juureostmise võimalusele, on tingitud sellest, et isikud on harjunud ühesuguse kitsa tegevuspõlluga.

Kui inimene õpib mingit tegevust, siis läheb see tal pärast automaatseks. Überõppimine on raske ja ka über õpetada on raske.

Inimesel peab mingisugune huvi, siht olema silmi ees, siis ta õppimine läheb edukalt. Õppimisel võimaldatakse õppimisel hoida kogu aeg enese kontrolli.

Töölised, kes käitisid töötades podnud saanud mingit süstemaatilist õpetust, olid tööjõudluse hoopis allpool nendest, keda 7 nädalaga oli välja õpetatud.

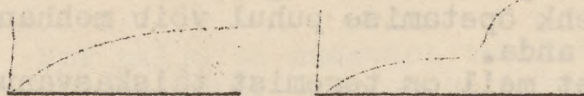
Peatähtsus on leida viga kohe ja seda alul summutada, sest karistuste ja ähvardusiga ei saavutata palju.

Tähtis on kogu keha koostöö, rütm. Õpetamise puhul tuleb meistreil eneseilgi mõnikord õige põhjalikku analüüsi teha, kuidas seda protsessi korraldada, et ta oleks otstarbekam ja kohasem.

Kuidas õppimine läheb?

Kui õpilased on noored, siis läheb alul aeglaselt, siis kiirelt, siis jälle aeglaselt.

Allpool olevad kõverad näitavad tegu sarnase õppimisega, kui meil pole tegu päris uudse asjaga

Täiesti uudse
aja man.

Individuaalsed õppimisprotsessi vahendid on kõikuvad, ülalolevad on ideaalsed tendentsi näitavad kõverad.

Õppimine algebraliste ülesannete lahendusel.

	1 päev	5 päev
Kontrollgrupp	11,81	11,25
Kiidetud	11,81	20,22
Noomitud	11,85	14,19

Probleeme käitise juhtimise kohta.

Üks katse näitab, kus 200 töölise seast valiti mõned ja katsetati nendega, selgus, et nende tööviljakus tõusis 25% ja puudumiste arv vähenes 80%. Selgus, et põhjuseks oli halb ülemus, kes armastas söimata. Tööviljakusele avaldavad mõju uni, kodused tingimused, tööruumi tingimused, kuid kõige tähtsam on töölise suhtumine oma ülemusse ja tingimused, mis seal valitsevad. Tekib küsimus, kuidas luua soodsaid tingimusi hääle produktsioonile. Kui võtame arvesse, et käitis on väga keeruline organism, et seal väga palju inimesi töötab, ja et säälm palju hõõrumisi ka töölise eneste vahel, siin tähtsaim ülesanne kordineerida kõikide ülesanded, tuleb funktsioonid täpselt määritleda, ka tuleb osavalt vahele astuda igasugu arusaamatuisse. Ülesandeid tuleb määrata nende funktsioonide põhjal, mis tuleb täita, nt. on olemas isikuid, kes valvavad kogu käitise teatud funktsiooni järgi (nt. masinate parandamine), see toob paremusi, sest siin on võimalik valida isikuid ja teiseks ta ei pea olema universaalne, vaid isik, kes ühe funktsiooni suudab hästi täita, teiseks isikud, kes täidavad ühte funktsiooni, võivad asjale vaadata kaugemast perspektiivist, sest ta ei ole koormatud pisiasjadega.

Tuleb juurde ka üksikute isikute ja teatud rühmade eriprobleemid. Ühed juhivad püüavad sunni kaudu

ja hirmuga töölisi käsutada, kuid on tulnud arusaamisele, et see pole kuigi produktiivne sest orjatöö pole kunagi tootlik. Isegi sõjapsyhholoogid tunnustavad, et inimesed on väga tundlikud käsutamise suhtes, sest inimene tahab ise olla nagu ütleb Kant. Tuleb esijoones silmas pidada juhtivate heaolusid ja elamisvõimalusi. Seda väljendab eriti psyhholoog Tead "The art of leadership". Toonitades vahet juhtimise ja käsutamise vahel.

1. Kuidas peame konflikti lahendamisele asuma?

a) kui ülema ja alama vahel, siis püütakse võimuga teist alla suruda.

b) kompromissi leidmine, kumbki ohverdab oma soovidest midagi, siin on teatavad raskused, sest see ei sisalda täielikku rahulolu.

c) konstruktiivne konfliktide lahendamise teel, eriti seda propageerinud Follet s.t., et mitte kompromissi leida, vaid otsida niisugune, kus mõlema vajadused ja soovid leiaksid rahuldamist. See on raske. Tuleb lahendada palju probleeme.

Praegune juht ei tohi olla üksnes vahekohtunik, vaid ka ta peab püüdma leida konstruktiivseid lahendusi. Väiksemad ülemused peaksid ise kõik konfliktid lahendama, kuna neil on realiteet rohkem kättesaadav. Otstarbekohane on, et me harjuksime rääkima, et probleem on tekkinud, mitte konflikt, sest viimane sõna on lammutatav, tugevate affektidega seotud mõiste. Konflikt ise pole midagi paha, kuid paha on ta siis kui meie ei oska teda õieti lahendada, teda tuleb loovalt lahendada, sest ilma konfliktideta oleks vaevalt arengut. Konfliktide lahendamisel tekib üldinimlik raskus, nt. mitm. tundmused, eelmised kogemused mängivad kaasa, ilma et inimene seda teaks.

Juhtide probleem on praegu väga aktuaalne, isegi riikide elus. Juhiprintsiip ja teiselt poolt demokraatlik printsiip, kus arvestatakse ka üksikute isikutega, siin on palju ühist just psüh. kirjanduses.

Juhtimise probleem kerkib üles, sest kaitised muutuvad väga suureks. Kaitis peab andma töölisele peale tasu ka rahuldustunde ja mõnusust. Juht peab oskama kontakti leida töolistega kui inimestega. Ei saa olla juhti, kui vastavas ühiskonnas pole tarvidust juhi järgi.

Mil viisil juht saab mõjutada inimesi. 1) Su-

gestioon, see on küll mis sageli esineb meie elus, kuid kui inimene on fundamentaalselt teatud asja vastu, siis ei aita ka sugestioon midagi, seega saai see esineda seal kus need tunded juba on olemas, s.o. inimeste soovide ja tundmuste avalikustegemine, ilma et isik ise suudab seda avastada. Seega sugestioon teataval määral on kaasa mõjuv, kuid seda ei saa nimetada ainsaks. 2) Järeleaimamine - juhtivad isikud on siin ise eeskujuks. 3) Tuleb luua situatsioon, kus probleem on isiku ees ja ta võtab selle kohe omaks. Juhil peab olema hää kannatus. 4) Juhile peab vaatama teatavate tundmustega, sest ta on ideaalide sümboliks.

Missugused omadused tagavad moodsa eduka juhi, tema tegevuse mõõdupuuks on kas temale alluvad isikud on edasi arenenud. Ei ole ühist nimestikku, on küll katsutud võtta kokku mitme autori omi, kuid palju probleeme veel lahendamata.

1. Juhil peab olema lõpmata palju energiat, entusiasmi, seega peab juht oma energiat teatud silmapilkudeks hoidma, juhti ei tohi koormata detailidega.

Üks nim., mille koostanud Strong:

1. Isiksus - peab sisendama respekti ja enese vastu usaldust äratama.
2. Jõuküllus, algatusvõime, püsivus.
3. Kindlad sihid, eesmärgid.
4. Intelligents, võimete mitmekesisus, originaalsus, kujutusvõime.
5. Ettenägelikkus, organiseerimisvõime.
6. Otsustusvõime.
7. Tehniliste võimaluste tundmine, mille kaudu eesmärki saab taotella.
8. Valmisolek arvustuste kuulamiseks ja arvesse võtmiseks, realiteedi arvestamine.
9. Gruppide organiseerimisvõime - oskus anda igale sobivaim töö.
10. Eneseusaldus ja küllaldane arvamuste iseseisvus.
11. Sõbralikkus, isiklik huvi oma alluvate vastu.
12. Enesevalitsus, tasakaalus.
13. Võime veenda teisi, üles saada eelarvamusist, arendada teisis eneseusald.
14. Oma alluvate vabaduste ja initsiatiivi respektiimine.
15. Õiglustunne, erapooletus.
16. Huumorimeel, peab mõistma head nalja.

17. Võime alal hoida distsipliini, õigel kohal kiita ja õigel kohal karistada, võimutahte puudumine.
18. Hea iseloomu tundja, võime leida abilisi.
19. Võime õpetada ja arendada oma alluvaid.
20. Usk inimestesse.

Teine eksperiment on Lairdi oma:

1. Igasugused arvustused tulevad võtta lahkesti vastu.
2. Palju lugeda oma eriala kohta.
3. Hoida enda teguvõimsana siis kui asjad lähevad halvasti.
4. Tiivustada oma alluvaid ja anda näpunäiteid ja tegutseda nende kohaselt.
5. Õpetada täitma käsklusi.
6. Õppida tundma oma alluvaid, et teaks, mida nad suudavad.
7. Õppida kiirelt otsustama.
8. Hoiduda eelarvamusist.
9. Väljendada oma arvamusi nii, et iga hinna eest ei pruugi neid kaitsta.
10. Kiita hää töö eest, kuid mitte liiga sageli.
11. Arvustage teisi töid, kuid ei tohi tekkida antagonismi.
12. Arendada võimet kontsentreerida oma mõtet ka kõige raskemais tingimustes.
13. Võtta alati vastutus endale ka ebaõnnestumiste eest.
14. Uurida oma otsusi kriitiliselt enne kui lõplikult otsustada.
15. Õppida otsustama kiirelt ja põhjalikult.
16. Õppida rääkima nii, et oleksite veendunud selles.
17. Hoolitseda, et inimestel oleks kerge rääkida teiega.
18. Arendage endas õigustunnet, kuid ärge muutuge jutlustajaks.
19. Vaadata inimestele otse silmi.
20. Olge järjekindel oma käitumises.
21. Tundke rõõmu heast naljast.

.....

Reklaami ja äripsyhholoogia.

Maj.kriiside probleem - seda on hakatud ka psyhholoogiliselt selgitama; ühe autori (J.B.B.Morgan) vaatekoor on: Ta lähtub, et maj. kriisid psyh. sei-

sukohalt on mingid psühhoosid - väga paljude isikute "vaimuhaiguse" hoog. See pole niisugune vaimuhaigus, et isikute vaba olekut tuleks piirata. Ta leiab, et kõik teadlased kirjeldavad küll sümptoomi, kuid mitte põhjusi. Kõik kriisiteooriad näitavad, et on orgaanilised (nt. maavärisemised) ja funktsionaalseid põhjusi, siin kriisi põhjuseks on mingi psüühiline põhjus, mis võib tekkida ka kõige rahulikumal ajal. Kriisi sügavpunkt ja kõrgtõus on väga lähestikku. Kriisi põhjuseks on olemasoleva maj. süsteemist, tal tekib hirm, s.o. oma närvide pingulolek, kuid pole näha kellega võidelda. See mõjub kõige halvemini, ärialal hakatakse selle mõjul veel ägedamalt tegutsema, ehkki teatakse, et muutus tuleb halvema poole. Selle hirmu ja järeltuleva depressiooni vastu ei saa midagi teha. Kuulus USA filosoof E. Jacobson on kirjutanud mõned artiklid, mis võimaldavad inimesele teatavaid abistusi ärevatel momentidel. Ta mainib, et oskus puhata raskete tööde puhul. Tema teosed: "You must relax" 1938 "You can sleep well", saada New-York & London, Whittlesey House.

Müümine ja reklaamimine.

Et saabuks ost, peab ostjale enne tekkima mingi soov ja peab selge olema, kuidas seda soovi rahuldada, siis alles võib järgneda ost, selle ostu tagatipuks on kas rahuldus või rahuldamatus. Katsetes on näidanud, et kuulutused, kus esile tõstetud isiku vajadused, on paremini mõjunud kui produkti ainuesitamine.

Üks psühholoog on võtnud kokku, et põhiaineteks on 14046 mitmesugust instituuti ja nendega on raske opereerida. On problemaatiline, kas reklaamis üldse instituutidega saab opereerida. Kuid võtta veel kokku mõningate uurijate tabelid, siis selgub, et vajadusi on vähem ja saab neid kokku võtta.

1. Toit, 9,2
2. Mugavus 8,7
3. Perekond 8,9
4. Võim 8,5
5. Lugupidamine teiste poolt 7,9

1. Nälg
2. Janu
3. Hirm - põg. valust

4. Esemete käsitlemine
5. Seltskonna otsim.
6. enda maksmap., valitsemine.

Mõnikord tuleb uusi vajadusi tekitada, kui tuleb uusi artikleid esile (nt. raadio, auto jne.) Siin ühise produkti tootjad teevad ühist reklaami, et tekitada vajadust, siis näitame missugused produktid seda rahuldavad, viimasena firma ja sellele järgneb ost, siis rahuldus või rahulolematus.

vajadus-produkt-firma-ost rahuldus
 rahulolematus

Reklaami kordamine: Mitmekordse kuulutuse peale ostetakse.

- I. Ei panda tähele
- II. Ei märgata
- III. loetakse aga ei mõelda
- IV. räägitakse asja üle järele
- V. räägitakse sõpradega sellest
- VI. mõte, et võiks ehk proovida
- VII. ostetakse.

Kuid katsed näitavad, et kui neile erilist tähelepanu ei juhita, ei jää meelde.

Meelespidamisel on suur mõju tarbimisele. Katsed näitavad, mida rohkem on tuttav teatud sort, seda suurem on tarvitajaskond. Reklaamil on tähtis ka värvilisus. Katse näitab, et reklaamikataloogid mõjuvad paremini.

.....

Tundub loomulikuna, et kui on langustendents, peaks intensiivsemalt reklaamima, kuid tundub, et siin ärimeeste meeleolu palju rohkem alla läinud kui ostjail.

	Ostude indeks			Kuulutamis. indeks		
	1928	1929		1928	1929	
Okt.	92	92	0%	78	102	+30%
Nov.	85	65	-23,5%	95	66	-31%
Dets.	125	96	-23%	48	35	-64%.

Seega kriis mõjub psühholoogiliselt ärimeestele rohkem, nad jätavad reklaamimise.

Reklaami ja müümise probleemid.

Tuleb leida 1) mida tarvitaja vajab, siis 2) plaanitsemaprodukte mida vajatakse ja mis rahul. daks vajadusi. 3) Nende produktide kirjeldamine sa-

mas keeles, mida tarvitaja kasutab oma tarvete väljendamiseks. 4) Kooskõlastada müügitaktikat ostmis-harjumustega.

Need põhimõtted on eriti tähtsad, suurkäitistes, kus puudub side ostjate ja produtseri jate vahel. Õige produkt õigel kohal, õigeaegselt õiglase hinnaga, see peab olema juhiseks.

Kõrge survega müümise asemel tuleb muuta madala survega müügiks (s.o. tahe ostjale energiliselt midagi "kaela määrida").

Pakkumist ei tule alustada produkti kirjeldusega, vaid isikust lähtudes. Isikute vajadusi teatud asjade kohta tuleb teha kindlaks umbkaudu elukutse ja harjumuste ja vanuse järgi. Mõnikord seda sooritatakse ankeetidega, mis ostjad peavad täitma. Nt. katse, kes mõjutab perekonna produktide ostmist, et siis sellele reklaami suunata. On selgunud, et perenaise mõju on domineeriv. Samuti esitatakse küsimusi teatud üksiku produkti kohta (nt. kohvi, tee ja habemeajamiseep).

Osav ärimees USA-s laseb äriõpilasil vajadusi uurida, mis kellelgi puudub. Kuidas kuulutust alata? Tulekustut. ap. reklaamimisel näit. pilt, kuidas lapsed tulle jäävad jne.

Kõigi ekspertide kogemused ei või alati anda häid tagajärgi, sest ta ei tea kõigi ostjatekihtide suhteid, kuulutuse koostamisel tuleb siirduda tegelikku ellu ja sealt ammutada muljeid.

Tuleb jälgida reklaami mõju, sest igakord ei avalda kuulutus mõju, kuigi jätab jälgi ostjaskonnas. Tähtis on, et kuulutus jääks meelde. Produkti nimetus peab olema seotud teatud vajaduse rahuldamisega. Tähtis on, mis värvi plakatid valmistada, punase ja valge kombinatsioon näit. Võib näidata positiivseid või negatiivseid külgi - kas hirmutada või meeldivalts esitada - mõju on peaaegu ühesugune. Tähtis on ka firma nimi, mis peab olema tuntud.

Reklaam ehitab nime, mis moodustab teatud varenduse.

---oooOooo---

